

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl. 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr a treia-oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În România:

la dnl Carol Schuller în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Contra Ungurilor.

(L.) Prigonurile, pe cari guvernele ungurești le-au inaugurat contra naționalităților deodată cu idea de stat maghiar, au fustrinat un numai naționalitățile din patrie, ci au făcut ca Ungurii să peardă și simpatia străinătății.

Eată de ce cele mai multe foi serioase maghiare recunosc, că a fost o trăsătură istească din partea lui Bánffy să propună grațiarea martirilor români. Ei speră astfel, că vor recăștiga simpatia străinătății, pe cari le-ardori mai ales acum, în ajunul mileniului.

Ear' că în adevăr, a sosit momentul ca guvernul maghiar să se poarte astfel, încât urgia străinătății să nu se ridice zilnic contra lor, nimic nu dovedește ca următoarea impregiurare: acum, când presa maghiară crede că noi îi batem în străinătate și că Ungurii au câștigat, două din cele mai celebre reviste franceze scriu contra Ungurilor.

Și ceea-ce e mai grav: scriu contra lor nu numai din cauza purtării lor față cu noi Români, ci și pentru cele sevirișite față de Croați.

Eată ce scrie în privința asta „Nemzeti Ujság” în numărul seu dela 15 Septembrie:

„Ungariei populația de atâtea naționalități, chestia naționalităților îi va cauza încă multe neplăceri, pentru-că guvernele de până acum nici unul nu și-a luat ostenerea să rezolve această chestie, fiind toate foarte ocupate cu lucrările îndreptate între a se întări și menține la putere.

Și până-ce primul-ministru a lucrat la discursul seu din Șimleu, Croații au imitat și ei pe Români, pășind înaintea lumii, acuzând grav pe Unguri, în una dintre cele mai celebre reviste ale lumii, arătând că Ungurii ar voi să absoarbă ori să oprească pe Croați. Dl Charles Loiseau a scris anume în „Revue des deux mondes”, volumul apărut zilele acestea, un studiu intitulat „La Hongrie et l'opposition Croate”, în care trebuie să recunoaștem, desbete și critică întemeiat pe stăruințe vaste relațiunile opozițiunii croate către Ungaria.”

Primim în același timp revista „Le Mond Economique”, numărul dela 24 August, în care Adolphe Martin scrie între altele următoarele:

„Pentru Austria tripla alianță e o armă pur defensivă, un scut. Pe când preocupățiunea cercurilor berlineze se pare, că e a cuceri, pe atunci Austria, — ale cărei interese din mai multe puncte sunt comune cu ale noastre, — se ocupă cu păzirea intactă a independenței sale și de a întări bunăstarea popoarelor sale. Din nefericire, Maghiarii în cazul acesta se par a poseda o noțiune foarte mărginită despre responsabilitatea ce le incumbă lor în această năsuință comună. Ei compromit misiunea lor. Uitându-și de trecut ei își vând viitorul. Ei sunt nedrepti. Ei — cari până ieri-alături au fost apăsati, azi joacă rolul de opresori. Desconsiderând dreptul celor trei milioane de Transilvăneni, ei fac lucruri urâte. Iruțele despotismului sunt todeauna amare, și vădămând în cele mai scumpe interese ale lor pe aceia, de cari ei au lipsă, fac un serviciu rău propriei lor cause.

Ear' din Bruxella primim dela corespondentul nostru știrea, că amicul și spriginitorul cauzei române, dl Leonce du Cotillon desvoaltă cea mai mare activitate nu numai pentru a face cunoscută chestia română, dar și pentru a cimentea cât se poate de mult legătura între naționalitățile oprimite.

Nu știm, dacă aceste arătări în străinătate îi va îndemna pe guvernânții noștri să se poarte față de noi astfel, încât să ne dea cât se poate de multă protecție și protestare contra guvernațiilor.

Inregistrați din „Nemzeti Ujság” articolul din „Revue des deux mondes”:

„Articolul acesta n'are însă însemnătate numai din punct de vedere al politicii externe, fiind primul cas, în care mișcarea națională croată se manifestă pe un teren nou. Este un semn acesta, care ne arată, că a sosit vremea pentru rezolvarea definitivă a chestiei naționalităților, pentru-că în fiecare zi sosesc știri despre noutăți mișcări. Eată, azi deja nu numai Români și Slovaci dela Nord se mișcă, nu numai Sârbii dela Sud duc o luptă încăpătinată contra statului și culturii maghiare, ci și Croații

intră în acțiune în străinătate și întocmai ca Români, ne acuză în fața Europei culte.”

Vorba e numai, ca guvern și opoziție maghiară să și tragă consecințele din astfel de constatări, să mai slăbească din vederile lor șoviniste.

Regele Carol la Viena. Foile din Viena publică știrea, că în curând regele României va pleca din Rugaz (în Elveția), unde a petrecut vreme mai îndelungată și mergând spre casă, se va opri la Viena, unde va sta, ca oaspe al M. Sale Împăratului, mai multe zile. Va fi găzduit în Burg.

Se atribue o mare importanță politică acestei întrevederi.

„Planul agitatorilor valahi”. Sub acest titlu „Nemzeti Ujság” dela 14 c. aduce știrea, că cele trei naționalități aliate — Români, Sârbii și Slovaci — având bani destui dela Ligă și dela clubul tinerilor Cehi, au plănuț pentru millenia o deputațiune monștră la Budapesta, tocmai pe vremea când va fi acolo întocmită conferența interparlamentară. Ba vor veni trenuri separate cu demonstrații din Sârbia, România, Croația și Boemia.

Nici nu trebuie poate să spunem pentru cetitorii noștri, că scrisese foii budapestane sunt lipsite de orice temei.

De ale politicii externe. „Nemzeti Ujság” publică la loc de frunte traducerea unei scrisori care a apărut în „România” dela V. M. Cogălniceanu.

„Românul” arată ce poartă la noi, că din România și spune, că noi, cei din Ardeal, numai călătorii de interesele noastre ardelenesti să facem politică.

„Nemzet” reproduce între altele și un pasagi, unde dl Cogălniceanu ar scrie, că nu cunoaște politica noastră externă.

Noi nu credem, că dl Cogălniceanu a scris așa ceva, deoarece-ce atunci ar dovedi că nu cunoaște enunțațiunile conferențelor noastre naționale și îndeosebi pe cele ale conferenței din 1890, unde s'a precizat foarte clar politica externă a partiului nostru na-

țional, — ear' fără a cunoaște din viața noastră politică nici măcar elementele, cum ar pute să scrie articoli în „Românul”?

Grațiarea martirilor.

„Pester Lloyd” dela 1/13 Septembrie publică știrea, primită din isvor competent, că toți cei osândiți în procesul Memorandului vor fi grațiati.

„Budapesti Hirlap” în numărul seu dela 14 Septembrie aduce un articol intitulat „Grație regească”, în care între altele scrie:

„N'avem nimic în contra deschiderii ușilor temnițelor în cari stau agitatorii valahi osândiți, ci aprobăm acest lucru. Și nu pentru-că am ave speranțe înșelătoare și am aștepta ca prin grația regală agitatorii să se împace și să se îndrepte, nu, de loc nu, — ci pentru-că nu vedem folosul întemnițării martirilor valahi, nici primejdie din punerea lor în libertate.”

După-ce vorbește de procesul Memorandului și spune, că nu așteaptă nici o mulțumire dela cei-ce vor fi grațiati, scrie:

„Că vor fi puși în libertate nu numai cei-ce au păcătuit mai puțin, ci și capii daco-români Lucaciu și Rațiu, politicește este motivat, deoarece-ce când acestora nu li-s'ar face parte din grație, greutatea morală a grațiării ar scădea și ultraștii ar pute să urmeze cu încredințările, provocându-se la numele sfânt al lui Lucaciu și Rațiu.”

În restul articolului spune apoi că de ce e potrivită vremea pentru grațiare, aducând aceleași motive ca însuși Bánffy, doar' că mai exprimă și speranța, că Ungurii vor recăștiga astfel în străinătate simpatia pierdută.

„Egyelértés” dela 14 c. scrie un lung articol de fond, din care extragem următoarele:

„Noi n'avem nimic contra, dacă guvernul va face Coroanei propunerea de a grația pe câțiva dintre agitatorii naționali osândiți. Și noi credem, că acest act al grațiării va ave bun efect nu numai aici la noi acasă asupra părților nestricate ale naționalităților iritate, ci și asupra opiniei externe.

„Nici-odată n'am fost adepții ori-cărui sistem de tiranizare. Dintru început am fost de părerea, că puterea de stat se-și mani-

festeze forța și autoritatea sa față de agitațiile neînfrânate naționale; de altă parte însă, se știe afla și mijloacele și formele cele mai potrivite pentru vindecarea constituțională a plângerilor îndreptățite naționale. Decât că vorbirea dela Șimleu a ministrului-președinte e martoră tocmai despre aceea, că guvernul nici nu caută aceste forme și mijloace, căci întreaga politica națională a primului-ministru se întemeiază pe niște închipuiri mărginite. În șirul acestor închipuiri e a se număra și pianul așternării propunerii de grațiare. De am vedea, că acest gând e un sistem compus constiț înțelepțește, că el cade în cercul unui plan politic prevăzător: l-am aproba necondiționat! Așa însă abia de are oare-care însemnătate serioasă, cu atât mai puțin va ave influență durabilă. Ba întemeiat așa cum e numai pe închipuire, cu motivarea, că situația s'a îmbunătățit, taptul e fără nici un înțeles. E cel mult dovadă, că baronul Bánffy Dezső nu cunoaște nici situația, nici acele motive mari politice, cari au creat această poziție.

Din Budapesta.

(Correspondență part. a „Tribunei”).

13 Sept. n.

Un incident. — Grațiarea martirilor. — Începutul anului școlar. — Tinerimea română.

Onorată Redacțiune!

Aș fi dorit ca cel puțin corespondența mea de inaugurare (de fidel și strigucios corespondent ce am să vă fiu) să fie lipsită de înfierarea șicanelor ce am fost silit să îndur earăși din partea unui oficiu unguresc. Parcă de ursită sunt condamnat a ave parte de „incidente”, căci nu pot scăpa de ele nicăiri. Dar' să fiu mai clar cu „lămuririle”: Astăzi d. a. la orele 2 v'am adresat o telegramă mare destinată pentru numărul ce apare „astăzi” al ziarului „Tribuna”. Tocmai de aceea, ca să ajungă la timp am trimis-o înzestrată cu clausula de „sürgös” (urgent). Până aici în ordine. Și nici n'aș fi avut pricina, dacă textul telegramei n'ar fi fost — românesc. Să-virșind însă acest sacrilegiu ce invoală blăstăm și urgia — *ideii de stat*, ampiegatul dela oficiul telegrafic, după-ce mai întâiu numărase cuvintele, apoi silabele și în fine singuraticile litere, și după-ce îmi luase mai întâiu taxa transiterii, — îmi cere adresa corectă a mea și-mi dă de știre, că telegrama numai după-ce va face mai întâiu o vizită obligată în birourile ministeriale va pute fi transmisă la — destinație, pentru-că, fără în-

FOIȚA „TRIBUNEI”

Prin Paris.

(Impresiuni din călătorie).

I.

Străzi și bulevarde. — Sena. — Parisul privit de pe turnul Eiffel. — Comparațiuni

Acum, că am văzut Parisul, nu mă mai mir, că Francezii sunt atât de slabi în ale geografiei, încât oameni culti, adesea habar n'au de noi, de statele și națiunile din orient. Înadevăr, atâtea sunt de văzut, de studiat și de admirat în capitala lor, acest giuvaier al lumii, încât Francez fiind, te bucuri dacă poți să-ți închină viața toată, studiind istoria Francei, plină de glorie neîntrecute și evenimente cari au zguduit lumea întreagă, te bucuri dacă — provincial fiind — poți din când în când să te repezi până la Paris, să-ți îndulești și îmbogățești zilele. — Ear' dacă ești parisiian, ai cu atât mai puțin timp pentru alte neamuri de oameni. Pentru-că în lumea întreagă singur Parisul e orașul care poate să satisfacă gusturile tuturor oamenilor. De ești iubitor de litere, nicăiri nu mai găsești la un loc atâtea celebrați literare și școli înalte cu profesori învâțați, ca în Paris, și cine n'a trecut prin cartierul latin, abia are idee de ce va se zică lume setoasă de cultură; de cauți artă, aici îi găsești pe cei mai mari măiestri, și cap d'opere dela toți câți s'au ilustrat în decurs de veacuri. Viața politică deasemeni este mai mult ca atrăgătoare: este aproape enervantă, încât nicăiri ca aici nu ți-se da ocazie să studiezi isbucni-rile tuturor patimilor ce ridică și nimicește pe bărbații politici ori de stat. De ești finanțiar, bursa din Paris și atâtea alte specula-

țiuni, unde oamenii se îmbogățesc ca prin farmec și sărăcesc într-o clipă, — deasemeni poate să-ți absoarbă fiecare oră. Gustul în ale industriei și a tuturor manufacturilor, la Paris a ajuns culmea și dictează peste cinci continente. Ear' cât despre cel-ce vrea să petreacă, să soarbă ori să se imbate de toate plăcerile vieții pământești, Parisul deasemeni îi poate fi raiu, precum și mormânt.

Aveam la București un coleg de redacție, care stătuse ani mulți la Paris. „Mi-se părea adesea maniac ori la tot cazul exagerat, căci rar trecea o zi, în care să nu-mi vorbească cu cea mai mare însuflețire despre Paris. După-ce am umblat numai o oră prin mândra capitală a lumii însă, mi-am adus aminte de colegul meu și m'am simțit vinovat că l'am judecat greșit, pentru-că nici descrierea ce mi-s'a părut exagerată enorm, nu apropie realitatea lucrurilor dela Paris, atât este el de splendid!

Noi am ajuns într-insul venind dela Calais, prin gara de Nord. Abia că am părăsit gara, și ne-am aflat deja într-o stradă mare, frumoasă — strada Lafayette — din care repede am ajuns pe bulevardul Italian, la operă și biserica Magdalene, două clădiri monumentale.

Ringul din Viena este vestit. Nu se poate însă compara cu bulevardele parisiene. Ringul e larg, adevărat, și luminos. Bulevardele din Paris însă au ceva incomparabil: cel puțin câte două șire de arbori, unele chiar patru; sunt pavate cu lemn, încât șgomotul nu te supără deloc și ore întregi de vei umbla, nu vezi pe ele decât lume elegantă; burghezie, ca în Viena, care se plece cu purcel și cățel, cum se zice, la Prater, ducând cu sine leagănul cu copilul mic, alți doi-trei copii de mână și coșul cu mâncarea, și cetele de servitorime bătă, amestecate cu

soldaiți gălăgioși, aici nu înălnesti... D'apoi piața Concordiei (numită astfel pentru-că pe vremea revoluțiunii celei mari aici s'au împăcat partidele și au căzut de acord în a proclama republica) cu obeiscul adus din Egipt și statulele ce reprezintă orașele mari ale Francei — statua Stralsburgului în totdeauna e încărcată cu corone învelte în doliu — și cu acele raze de bulevarde și străzi drepte, ce pornesc dintr'insă! Și Câmpul-Elisee, ce începe aci și mergi pe dinsul până la Arcul de triumf.

Idee despre frumuseța Parisului cu greu își poate omal face din carte. Parisul trebuie văzut de pe turnul Eiffel. O olești odată, de două, de trei ori platforme de sus a turnului, și tot nu te-ai mai săturat să privești. Ai începe din nou și te-ai mai întoarce și a doua zi, și în fiecare zi, atât este de grandioasă panorama ce ți-se înfășează. Numai de aici vezi cum Sena, ca un fir argintiu, se strecoară printre mulțimea de palate, grădini și piețe; pe dina vazele din depirtare sunt numai câmpuri... De aci vezi cum bulevardele ca niște linii verzi — traversează orașul și cum aproape toate plătete, mai ales cele de pe bulevarduri, au grădini, ba parcuri chiar; de aici vezi pădurea de Boulogne, o pădure imensă prefăcută într-un parc fără păreche în lume: cu lacuri, cascade, cu mulțime de drumuri bine întreținute, unde în fiecare oră a zilei sunt mii de oameni și sute de trăsuri de ale societății bogate parisiene. De aci vezi colinele verzi ce prjmuiesc orașul aproape din toate părțile; numai de aici ți-ai seamă de felul cum e clădit Parisul. Și dacă ți vine în minte, că la 1871 rusaci au nimicit o mare parte dintr'insul, ți vine să-ți admiri și mai mult pe Francez, că în scurt timp după răboiul ți-an făcut o capitală mai frumoasă decât era înainte. De aci vezi toate

clădirile mari: Panteonul, care își stă în față — privind spre Ost — Palatul Învălișilor, Notre Dame, Statua Libertății, Vendome, Luvrul etc. etc. De aici vezi gările, în care sosesc și din cari pleacă pe fiecare minut trenurile lungi și sprintene.

Jos, pe Câmpul Marie, locul expoziției dela 1889, omul se vede mic de tot, în cât numai cu telescopul ți-ai putea recunoaște vre-un cunoscut.

Frecuența pe turn este și acum atât de mare, că în fiecare curț de oră se urcă câte un vagon, ear' altul se coboară. La etagiul înăiu este restaurant, cafenea, fotograf și bazar. Sos în vîrf sunt numai bazine.

Ca popor, luat fiecare Francez în parte, este puțin împunător. Majoritatea bărbaților sunt mici ori cel mult de statură mijlocie. Înălți și bine făcuți, cum sunt de pildă majoritatea covârșitoare a Englezilor, puțini găsești. De aceea și soldații ți fac aproape o impresie desastroasă. Nu-ți vine a crede că cu astfel de oameni Napoleon I a înving-nunchiat Europa întreagă. Altfel sunt iuți, vorbăreți și toți foarte gentili. Într-o seară greșesc drumul. Întrebând pe un Francez ce am întâlnit în cale, el ne-a condus până la hotel, un bun curat de oară, vorbind foarte afabil cu noi. Ear' pe tren, călătorind la Bruxella, un alt Francez ne-a dat cele mai amănunțite științe privitoare la felul vieții din oraș: la ce hotel să descindem, unde e mai ieftin etc. Între Englezi pentru o împărăție n'ai găsit un astfel de om. Chiar între dîșii, Englezii sînt tăcuți. Venind dela Londra la Dover, călătoriam cu doi „mister”-i și trei „miss”-uri, cari deși se vedeau a face parte din aceeași familie, abia câte un „yes” ți răspundeau la scurtele întrebări puse pară numai din gât.

Femeile parisiene se disting mai ales prin neîntrecutul lor șic și eleganță. Până și servitoarele umblă foarte cu gust și curat îmbrăcate.

Tot așa fetele ce servesc la restaurante (în loc de chelneri, cum sînt la restaurantele așa numite „Duvai”, o asociație care are peste 60 de restaurante foarte bune, ieftine și în toate părțile Parisului). Parisiancă înaltă, im-pasantă, cum sînt cele mai multe Englezoaice, e raritate.

Clasa mijlocie și uvrierii are o mare slăbiciune: bea, femei și bărbați, absinth în cantități enorme. Când treci pe lângă un birt, pe masele înșirate afară, nu vezi decât păhare mari cu această beaură tare și stricăcioasă. Englezii beau whisky, un fel de țuică cu puțin alcool, și ce ți-se dă deasemeni în apă.

Ceea-ce-ți face mai ales impresie la Paris este faptul, că pe ori unde umblî, te găsești tot pe locuri istorice: ici e piața Concordiei, dincolo piața Libertății, unde numai niște petrii albe mai arată locul pe care a stat Bastilia; aici e Luvrul măref, peste drum de el, dincolo de Sena, e fosta curte de compturi incendiată (la 1871) de comunarzi și lăsată în ruină: se ved numai păreții de peatră, ca un fel de memento...

Și pe când la Londra Tamisa largă, cu apa ei murdărie ți face impresia că vezi ha-mul unui popor de fabricanți, cari toți caută să se îmbogățească, pe atunci privind Sena, cum trece limpede și măiestoasă printre arborii ce-l adămăresc malul, ai impresia că te afli în mijlocul unui popor bogat, care caută să trăiască plăcut și bine!

Rusu Sîrianu.

majoritate a părților sale constitutive se simte bine în legătura aceasta îndrăgită în urma obiceiului de-atâtea sute de ani: singuraticii grupuri urmăresc aceeași direcțiuni economice și stau prin urmare aproape unul de altul, altele ear' se despart în această privință și au lipsă de mijloace aproape cu totul tot contrare pentru promovarea bunei lor stări; dintre toate însă diferențele naționale cer o deosebită împreunare a singuraticilor

Întreg cortegiul regal se va urca apoi la chioscul clădit pe celălaltă la distanță de 150 metri de pod, de unde privea domină toate lucrările liniei Fești-Cernavodă, pentru a asista la încercările podului, la care se va proceda în chipul următor:

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Concurs. Institutul de credit și economii „Albina” a înființat în casa sa din strada Măcelărilor „*masa studenților*”, la care 50 studenți români dela școalele medii din Sibiu vor capăta prânz gratuit, dela 1/13 Octombrie până la 18/30 Junie a. c. Pentru ocuparea acestor ajutoare se publică concurs. La suplică sînt de a se alătura: 1. Carte de botez. 2. Certificat despre înscriere de elev ordinar la gimnasiile sau școala reală din Sibiu. 3. Testimoniul ultim, pe baza căruia a fost primit în clasă ce o frecventează. 4. Atestat oficial despre mijloacele materiale ale părinților suplicantelui. Suplicele netimbrate trebuie prezentate la institut pînă la 18/30 l. c. n. Cele intrata mai tîziu nu se vor considera. Sibiu, 14 Septembrie n. 1895.

Diracțiunea institutului de credit și economii „Albina”.

O profanare odioasă. „*Extrablatt* din Viena scrie: „Eroii Rusiei și Turciei, soldații, cari 'și-au dat acum 18 ani ultima suflare pe câmpiile Rumeliei, nu se vor fi gădit la ciaslul din urmă, că osemintele lor vor pricinui odată un proces. O firmă de expedițiuni din Viena primise însărcinarea dă a transporta mai multe vagoane de oase de animale Tatar-Bazardeik, o stațiune de cale ferată de lângă Filipopoli, la o fabrică de spodium din Eclau, lângă Viena. Vagoanel mergeau liniștiți spre Viena, dar la Semli autotitățile sanitare ungare voia să cerceteze mai de aproape oasele și mare fu surprinde rea organelor vamale și a medicilor când văzură că printre oasele de anima'te se află și oseminte umane, care cântăreau mai mult de 500 kilograme. „Rămășițele omenestă fură scoase cu fugiriie și urmând un simliment natural de pietate, îngropate în

[2671] 1—2

[26-0] 2—2

Prețul 40 cr. v. a.

în stângă staţiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate
şi încuadrate cu linii groase însemnează oarele de noapte.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.